

JJ 4214/26

MINISTERIE VAN MARINE

Kabinet Staatssecretaris

No. Kab. 143.

o.p.c.

'S-GRAVENHAGE, de 31/1
Lange Vijverberg 8 '55.

Aan Zijne Excellentie de Minister-President,
Plein 1813 nr. 4,
's Gravenhage.

In opdracht van Zijne Excellentie de
Staatssecretaris van Marine heb ik de eer U
hierbij aan te bieden een verslag van een
bespreking betreffende NIEUW GUINEA, gehouden
op 17 Januari 1955 op het Ministerie van Marine.

De Chef van het Kabinet van de
Staatssecretaris van Marine,
de Luitenant ter Zee I,

H.M. van der Veen

H.M. van der Veen.

No. 143

hi naar op p. 4.

Verslag van een bespreking betreffende:

NIEUW-GUINEA

gehouden op Maandag 17 Januari 1955 op
het Ministerie van Marine.

Aanwezig:

Dr. J. van Baal
Vice-Admiraal b.d. H.C.W. Moorman
Hr. B. Krijger

Gouverneur van Nieuw-Guinea.
Staatssecretaris van Marine.
Chef Directie Nieuw-Guinea
van het Ministerie van
Overzeese Rijksdelen.
Chef Marinestaf, Bevelhebber
der Zeestrijdkrachten.

Vice-Admiraal A. de Booy

1. Nederlandse strijdkrachten gestationneerd te Nieuw-Guinea.

Op een desbetreffende vraag van de Staatssecretaris verklaart Dr. van Baal de aanwezigheid van drie oorlogsschepen te Nieuw-Guinea en van + 900 mariniers niet onvoldoende te achten, indien zij door andere middelen worden ondersteund. Meer Mariniers zouden niet terstond kunnen worden ondergebracht. Noodzaak is echter dat deze 900 man mobiel zijn en de speciale aandacht van de Staatssecretaris wordt gevraagd voor:

- a. meer transportmiddelen in de lucht en ter zee.
 - b. de mogelijkheid tot een meer intensieve luchtverkenning.
- Aanvulling van de daartoe benodigde middelen dient, naar het inzicht van de Gouverneur, op korte termijn te geschieden. Gevraagd worden twee Squadrons verkenningsvliegtuigen, van 7 toestellen per Squadron en 1 Squadron gevechtsvliegtuigen. 8 Catalina's moeten continue in bedrijf gehouden kunnen worden. De infiltraties zijn tot nu toe op de juiste wijze tegen gegaan; opgemerkt moet echter worden, dat gebleken is dat deze laatste keer de infiltranten volledig waren getraind. Indien er nu drie of meer van deze infiltraties tegelijkertijd zouden plaats vinden, zal - aldus de Gouverneur - een oplossing niet of uiterst moeilijk te vinden zijn. Indonesië heeft de staat van oorlog afgekondigd op de Kei-eilanden en de Aroe-eilanden, waar het overigens rustig is. Dit kan volgens de Gouverneur een voorbereiding zijn voor infiltraties; men heeft althans met die mogelijkheid rekening te houden. Ook weten wij, dat de Indonesiërs zelf infiltratie op vele punten tegelijk als ideaal zien.

Dhr. Krijger onderstreept de ernst van de toestand door er op te wijzen dat deze staat van oorlog een mystificatie is. Er komen steeds meer communisten aan de leiding in Indonesië. Dimara, leider van de laatste groep infiltranten, was kandidaat voor de P.K.I. De Minister van Defensie van Indonesië is bezig bepaalde territorien onder zijn gezag te krijgen. De brigade Warouw, die in Oost-Indonesië is ingezet, was op Java al communistisch gezind.

Dr. van Baal vindt het noodzakelijk dagelijks twee verkenningen bij de Zuidkust van Nieuw-Guinea te vliegen, waarvan één aan de Indon. zijde van de zee. Op het ogenblik is elke verkenning onmogelijk, zelfs het traject Ambon-Sorong kon niet in het oog gehouden worden toen dat een keer nodig leek. Het thans aanwezige aantal vliegtuigen is daartoe te gering. De inspectievlucht langs de waarschuwingsposten kan nu reeds slechts één keer per week geschieden.

CMS vraagt of het niet mogelijk zou zijn de KM te ontlasten door het civiele vervoer per gecharterd vliegtuig te vliegen, per KLM b.v.

Dr. van Baal antwoordt, dat hij heeft gesteld, dat op 1 Januari 1956 het vervoer per Catalina naar de Wisselmeren etc. moet zijn afgelopen.

CMS voegt hieraan toe, dat de inspectievluchten ook door andere dan door Catalinavliegtuigen zou kunnen geschieden b.v. met Fireflies.

De Staatssecretaris zegt de laatste weken met de meest vreemde suggesties ten aanzien van de verdediging van Nieuw-Guinea te zijn benaderd. De ideeën van de Gouverneur klinken echter reëler. Spreker kan de Gouverneur mededelen, dat thans bij de Marinestaf wordt bekeken, hoe op korte termijn de sterkte der Catalina's te Nieuw-Guinea tot 8 kan worden opgevoerd. Dit zal betekenen, dat over plm. 1000 extra vliegers zou kunnen worden beschikt. Nog deze maand en in Maart kunnen twee Catalina's uit Australië worden verwacht en in Maart a.s. één uit Nederland. Bovendien wordt reeds bezien of het mogelijk is andere vliegtuigen dan Catalina's in Nieuw-Guinea te stationneren. Door de klimatologische omstandigheden is dit voor "fijne" vliegtuigen in verband met het onderhoud en berging niet zo eenvoudig. Er dient echter op gewezen te worden dat er ook gepatrouilleerd kan worden met schepen en dat een schip kan worden gestationneerd op de aanmarsweg van eventuele infiltrerende prauwen. Zou het niet mogelijk zijn de gouvernementspatrouillevaartuigen hiervoor ook te gebruiken.

Dr. van Baal wijst er op, dat de 6 geprojecteerde landingsvaartuigen der mariniers nog gebouwd moeten worden, waardoor een groot gebrek aan kleine vaartuigen bestaat. De patrouillevaartuigen van het bestuur zijn voor het aangegeven doel niet bijzonder geschikt. De patrouillevaartuigen, die thans in aanbouw zijn in Nederland, zijn voor dit doel beter bruikbaar. Daarvan worden er binnenkort 2 stuks opgeleverd. Zij dienen in de eerste plaats voor transportdiensten en kunnen daarvoor onmogelijk worden gemist. Het gaat er echter om het tekort gedurende 1955 aan te vullen, en wel met vliegverkenningen.

lechter alle

De Staatssecretaris stelt ten aanzien hiervan nogmaals, dat het aantal Catalina's zal worden opgevoerd en dat zal worden gezien of het mogelijk is om Fireflies in Nieuw-Guinea te stationneren.

Dr. van Baal zou dagelijks een avondverkenning gevlogen willen hebben naar de Noordpunt van de Aroe-eilanden, de Noordkust van de Kei-eilanden en de Noord-Oostkust van Ceram tot Boela en daarnaast een ochtendverkenning langs de daartegenover liggende Zuidwestkust van Nieuw-Guinea, van b.v. Oeta tot en met Radja-ampat. Is dit programma wel te volvoeren?

De Staatssecretaris zegt toe, dat dit probleem zal worden gezien, eventueel met het afkappen van andere b.v. civiele diensten waarvoor de Catalina's thans worden gebruikt. Indien de Fireflies naar Nieuw-Guinea worden gedirigeerd zullen deze vliegtuigen waarschijnlijk met behulp van de KLu worden bemand. Een toezegging in deze richting werd ontvangen van Minister Staf. Fireflies zouden aldaar zeer bruikbaar zijn, met een economisch vliegbereik van plm. 800 mijl, hetgeen neerkomt op vier à vijf uur vliegen. Kruissnelheid van 160 (MK I) tot 190 (MK IV en V) zeemijl.

Z.E. zegt bovendien dat het de aandacht heeft, dat de verdediging van Nieuw-Guinea in oorlogstijd niet door de KM alleen kan geschieden. Dit probleem is thans in studie bij de VCS. Indien in oorlogstijd de KL en de KLu in Nieuw-Guinea ingezet zouden moeten worden, moeten er waarschijnlijk in vreedetijd reeds voorbereidingen worden getroffen.

CMS wijst nog op de mogelijkheid een transfa-squadron voor transport en verkenning op Nieuw-Guinea in te zetten.

2. Interceptie.

Op een vraag van Dr. van Baal antwoordt de Staatssecretaris dat de interceptiedienst door de KL zal worden onderhouden totdat de KM deze overneemt. Het oorspronkelijke aflossingsschema zal door de KM worden bespoedigd; de eerste dertien man personeel zullen reeds in Februari in Nieuw-Guinea aanwezig zijn, daarna komt de rest. Na het aanstaande bezoek van CMS zal de Kltz. Schilp voor de goede overname naar Nieuw-Guinea vertrekken. Voorlopig dient deze dienst te Hollandia te blijven, totdat Biak daarvoor gereed is.

Dr. van Baal vraagt of Dhr. van Hulst door de KM zou kunnen worden overgenomen.

De Staatssecretaris antwoordt, dat dit om verschillende redenen niet mogelijk is.

Dhr. van Hulst word door het Ministerie van Oorlog uitgeleend voor twee jaar aan het Gouvernement van Nieuw-Guinea; dit betekent, dat hij na afloop van deze termijn of terug moet naar Nederland of over moet gaan in Gouvernementsdienst. Dhr. van Hulst wil echter rijksambtenaar blijven; hij zal thans moeten kiezen. Een ander facet van deze zaak is dat, ten gevolge van het huidige salaris van Dhr. van Hulst, een inpassing in de KM in een te hoge rang zal moeten geschieden. Op dit niveau is voor Dhr. van Hulst geen plaats. Tevens zou de Marine er principiele bezwaren tegen hebben dat een harer officieren belast wordt met een politieke inlichtingendienst en met een recherche inlichtingendienst.

Dr. van Baal licht toe, dat dit niet in de bedoeling ligt, doch dat Dhr. van Hulst zal moeten optreden als coördinator van deze inlichtingendiensten met de militaire inlichtingendienst.

De Staatssecretaris geeft toe, dat een coördinator noodzakelijk is.

In dit verband brengt Dr. van Baal de geheimhouding ter sprake. Hij spreekt zijn verontrusting uit omtrent de volledige berichtgeving over vlootverplaatsingen in de Nederlandse Pers.

3. Vertrek Ktz. Fortuyn.

Dr. van Baal vestigt er de aandacht op, dat de Ktz. Fortuyn niet onmiddellijk na zijn aflossing, maar op 4 Maart a.s. zal vertrekken, nadat hij de overdracht van de KL aan de KM heeft meegemaakt. Is het de bedoeling, dat de Ktz. de Neeve direct na zijn aanstelling tot Commandant Zeemacht Nieuw-Guinea reeds tot Commandeur zal worden bevorderd?

De Staatssecretaris antwoordt, dat dit niet in de bedoeling ligt. De Ktz. de Neeve wordt pas na enige tijd - zeker niet minder dan enige maanden - commandeur; zoals de zaak zich nu ontwikkelt, zal het in de toekomst niet onmogelijk zijn, dat aan deze plaatsing de rang van Schout bij Nacht dient te worden verbonden.

4. Overdracht KL - KM te Nieuw-Guinea.

Op een vraag van de Staatssecretaris antwoordt Dr. van Baal, dat aan de overdracht uiteraard problemen vastzitten, doch dat deze worden opgelost. Soms stuit men op een ietwat stugge houding van de mariniers.

5. Bouwmaatschappijen te Nieuw-Guinea.

De Staatssecretaris vraagt hoede contacten zijn met de bouwmaatschappijer.

Dr. van Baal geeft een overzicht van de bestaande relaties met bouwmaatschappijen.

6. Politie te Nieuw-Guinea.

De Staatssecretaris zegt begrepen te hebben, dat de politie te Nieuw-Guinea zwaarder bewapend zal worden. Kan de KM hierbij nog assisteren?

Dr. van Baal zou de politie willen bewapenen met junglekarabijnen. Dit is het beste wapen voor Nieuw-Guinea. Bovendien zal men gaarne willen komen tot oefeningen met de mariniers.

De Staatssecretaris zal hieraan aandacht schenken, en merkt nog op, hoe teleurstellend het is verlopen met de Papoea-brigade. Over ongeveer een jaar zou wellicht kunnen worden begonnen met het in beperkte mate inschakelen van Papoea's in de Koninklijke Marine. Een aparte Papoea-brigade lijkt niet wenselijk meer.

7. Dienstplicht te Nieuw-Guinea.

Dr. van Baal vraagt als gevolg van de moeilijkheden, die zich hebben voorgedaan te Hollandia tussen de Deta-jongens en de mariniers of het invoeren van de dienstplicht van Nederlanders in Nieuw-Guinea mogelijk zou zijn; deze jongelieden hebben enige tucht nodig.

De Staatssecretaris is persoonlijk van mening, dat indien de Regering dit noodzakelijk acht de dienstplicht in Nieuw-Guinea op bescheiden voet zou kunnen worden ingevoerd, en dat de KM zich daartegen niet zal verzetten. Men moet daarbij dan echter wel uiterst voorzichtig te werk gaan. Dienstplicht zou dan uiteraard voor iedereen gelden, dus ook voor de employé's van de aldaar gevestigde maatschappijen.

Dhr. Krijger vestigt er nog de aandacht op, dat dan ook zal zijn na te gaan of deze dienstplicht ook moet gelden voor de Papoea's, hetgeen een politieke kwestie is. De Papoea is Nederlands onderdaan en de Deta-jongen is Nederlander.

*22/11-55. Overeenkomst
verzoekt Ned. d.d. 1/11
Telefoon van a.s.
S. N. van man. d.d. 1/11
v.d. een. verzoekt
aan L. 2. te overlopen
hier toe niet over te gaan
alvorens zaak te in
M.R. of a.v. R. van de
ord. te hebt overgaten*

8. Mariniors te Nieuw-Guinea.

De Staatssecretaris vraagt Dr. van Baal hoe diens mening is over de houding van de mariniers bij de laatste infiltratie .

Deze is Dr. van Baal bijzonder meegevallen. Het is alleen gebleden, dat de verschillende commandanten nog te veel op eigen houtje werken en niet voldoende contact opnemen met de politie. Bij verhoren van krijgsgevangenen o.a. werd de politie niet tijdig ingeschakeld. Met hun locale kennis, taalkennis enz. zou dit zeer zeker zijn voordelen hebben gehad. Bovendien kwamen hierdoor inlichtingen, welke van belang waren voor de Gouverneur, hem te laat ter ore.

9. Huizenbouw marinepersoneel te Nieuw-Guinea.

Dr. van Baal deelt mede, dat hij gaarne bereid is huizenbouw voor marinepersoneel te Nieuw-Guinea naar vermogen te bespoedigen. Het lijkt hem niet onmogelijk nog dit jaar te beginnen. Hij zal zich hierover met Dhr. Krijger nader beraden.

De Staatssecretaris neemt met voldoening acte van deze mededeling.

10. Inlichtingen betreffende Indonesië.

Dhr. Krijger deelt mede, dat Buitenlandse Zaken inlichtingen over Indonesië verkrijgt via het Hoge Commissariaat Djakarta. Zulks betekent in de praktijk een vertraging en een te geringe stroom van berichten. In Nieuw-Guinea is een goede interceptie-dienst gevestigd. Dhr. Krijger vraagt zich af of de Liaison Officier van de Koninklijke Marine te Singepore, de Ltz. I R. Winkolman, voor het verkrijgen van inlichtingen, vanuit Singepore niet zou kunnen worden ingeschakeld. Op deze wijze zou een beeld kunnen worden opgebouwd, dat vanuit drie kanten is gezien.

11. Recapitulatie.

Recapitulerend zegt Dr. van Baal dat waar het in de eerste plaats op aankomt de luchtverkenningen zijn. In de tweede plaats zouden Fireflies in Nieuw-Guinea moeten worden gestationneerd, al was het alleen maar als een "Air Force in being". Deze zouden kunnen worden gestationneerd op Jefman, Biak en Kaimana. De mobiliteit van de mariniers verdient voortdurend aandacht. Het is jammer dat de communicatievaartuigen voor de mariniers pas in 1956 zullen worden opgeleverd. Dr. van Baal vraagt zich af of het niet mogelijk is nog dit jaar voor enkele kleinere schepen te zorgen.

Waar de Martin Mariner vliegtuigen pas in 1956 kunnen worden verwacht blijkt dus dat 1955 het moeilijke jaar zal zijn en alles dient er aan te worden gedaan een mogelijke uitbreiding van infiltraties het hoofd te kunnen bieden. Het defensiebeleid in Nieuw-Guinea in de toekomst zal geheel afhangen van de algemene ontwikkeling aldaar. Tussen infiltraties en een oorlog ligt een heel verschil, er zijn vele fasen. Wij hebben daarvan slechts de eerste meegemaakt; mochten de volgende fasen aanbreeken dan zal des te meer een luchtverkenning noodzakelijk zijn en luchttransport in toenemende mate vragen.

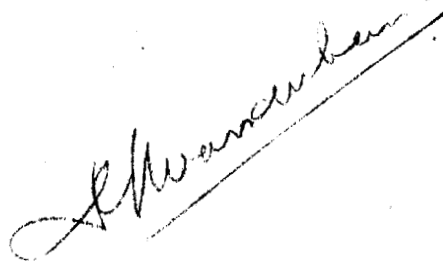
Dhr. Krijger voegt hieraan nog toe, dat het instellen van douane zones rondom Nieuw-Guinea zal kunnen leiden tot het afsluiten van verschillende golven en baaien, doordat binnen deze zones alle vaartuigen aan controle kunnen worden onderworpen.

Opgemaakt te 's-Gravenhage,
17 Januari 1955.

Distributie:

Minister-President
Minister Staf
Minister Kernkamp
Minister Luns
Gouverneur van Nieuw-Guinea
Staatssecretaris van Marine
Heer Krijger
Chef Marinestaf
Loden van de Admiraliteitsraad

De Secretaris,
de Luitenant ter Zee I,

H.M. van der Veen.

AAANTEKENING VOOR DE MINISTER-PRESIDENT.

Betreft: Opnemen van papoea's bij de Marinestrijd-
krachten in Nieuw-Guinea.

Naar aanleiding van het verslag van een op 17 Januari j.l. tussen de Staatssecretaris van Marine en de Gouverneur van Nieuw-Guinea gehouden bespreking, heb ik mij, overeenkomstig Uw verzoek, in verbinding gesteld met de Adjudant van de Staatssecretaris en hem medegedeeld, dat U het op prijs zoudt stellen, dat niet tot het aantrekken van papoea's bij de Marine zou worden overgaan, voordat deze aangelegenheid nog in de Ministerraad of in de Algemene Verdedigingsraad zou zijn besproken. Zulks in verband met de bekende daar tegen bestaande bezwaren.

Naar aanleiding hiervan heeft nu de Staatssecretaris telefonisch de volgende mededelingen aan Mr Fock gedaan:

De Staatssecretaris deelt geheel Uw mening, dat aan een gelijke bezoldiging van papoea's en Europeanen overwegende bezwaren zijn verbonden. De bij de strijdkrachten nog aanwezige papoea's zijn thans met wachtgeld ontslagen; de in verband hiermede verschuldigde uitkeringen zullen over ongeveer een jaar geeindigd zijn. Bij het leger kwamen voor papoea's salarissen tot een maximum zelfs van f.700,- per maand voor. Een marinier verdient daartegenover een maandwedge van f.107,-. De bedoeling van de Staatssecretaris is eerst het oude zeer te laten uitzieken en pas daarna tot de werving van nieuwe papoea's over te gaan. Deze zouden dan echter moeten worden aangenomen op basis van een wedde, die ten hoogste gelijk is aan hetgeen een Europees marinier verdient.

In verband met de bekende bezwaren is Marine niet bijzonder op het aantrekken van papoea's gesteld. Vanuit de Kamer wordt echter regelmatig een druk uitgeoefend wél hiertoe over te gaan. Dit zal echter dan moeten geschieden op radicaal andere financiële maatstaven dan tot dusver plachten te worden aangelegd.

(Mr O.W.S. Josephus Jitta)

Jitta
24/2

Beoordelen
25/2 D